

Warszawa, 21 sierpnia 2025 r.

DKA.kj.092.5.2024

Pan
dr hab. Marek Wigier
Dyrektor
Instytutu Ekonomiki Rolnictwa
i Gospodarki Żywnościowej –
Państwowego Instytutu Badawczego
w Warszawie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹ art. 35 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych² oraz art. 175 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przeprowadziło w Instytucie Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowym Instytucie Badawczym w Warszawie, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa⁴, kontrolę w zakresie prawidłowości wykorzystania dotacji celowej udzielonej na 2024 r., w okresie od 1.01.2024 r. do 31.12.2024 r.

Zgodnie z art. 47 w związku z art. 46 ust. 1–3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej, po rozpatrzeniu zastrzeżeń do Projektu wystąpienia pokontrolnego, przekazuję Panu Dyrektorowi *Wystąpienie pokontrolne*.

I. Informacje o kontroli

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Departamentu Kontroli i Audytu Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi:

1. [REDAKTED] – główny specjalista⁵,
2. [REDAKTED] – główny specjalista⁶,
3. [REDAKTED] – główny specjalista⁷,
4. [REDAKTED] – główny specjalista⁸.

Czynności kontrolne realizowano w okresie od 24.04. do 27.06.2025 r. Prowadzono je hybrydowo, tj. w sposób zdalny, jak również w siedzibie Instytutu.

W okresie objętym kontrolą funkcję dyrektora Instytutu pełnili: Marek Wigier⁹, a wcześniej Sylwia Łaba¹⁰.

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 224.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 534.

³ Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, z późn. zm.

⁴ Dalej: Instytut lub IERGŻ-PIB.

⁵ Upoważnienie do kontroli nr 6a/2025 z 15.04.2025 r.

⁶ Upoważnienie do kontroli nr 6b/2025 z 15.04.2025 r.

⁷ Upoważnienie do kontroli nr 6c/2025 z 15.04.2025 r.

⁸ Upoważnienie do kontroli nr 6d/2025 z 15.04.2025 r.

⁹ Od 20.02.2024 r.

¹⁰ W okresie 1.04.2022 r.-19.02.2024 r.

II. Ocena ogólna skontrolowanej działalności

W zakresie wykorzystania dotacji celowej udzielonej na realizację wskazanych zadań oraz zakup urządzeń/aparatury ustalono, co następuje:

1. Poniesione przez Instytut koszty poszczególnych rodzajów nie przekroczyły wielkości określonych w kosztorysie stanowiącym załącznik do umowy dotacji celowej.

Zgodnie z umową, ewidencja księgowa dotacji celowej w 2024 r. prowadzona była na wyodrębnionych kontach księgowych jednostki, w sposób przejrzysty i umożliwiający identyfikację wydatków finansowanych ze środków dotacji celowej oraz otrzymanych środków.

2.1. Skontrolowane zadania objęte dotacją celową zostały prawidłowo i terminowo zrealizowane oraz osiągnięto zakładane cele, z wyjątkiem zadania 12.9. Ekspertyza, która miała być efektem realizacji tego zadania, nie zawierała propozycji metodyki oceny zasadności przyszłych projektów inwestycyjnych z uwzględnieniem specyfiki różnych typów szkół rolniczych prowadzonych i nadzorowanych przez Ministra RiRW. Tym samym nie osiągnięto zakładanego celu tego zadania. Zadanie wraz z rozliczeniem końcowym zostało przyjęte przez MRiRW. W rozliczeniu wskazano, że przekazana ekspertyza może stanowić podstawę dalszych prac nad opracowaniem metodyki oceny zasadności inwestycji w szkołach rolniczych. Zakładane wartości mierników kontrolowanych zadań zostały osiągnięte, z zastrzeżeniem ww. zadania 12.9.

Wydatki potwierdzone zbadanymi dokumentami służyły realizacji zadań, przy zastrzeżeniu, że nowy sprzęt komputerowy zakupiony 29.11.2024 r. (po aneksie z 13.11.2024 r. do umowy dotacji) mógł być nieznacznie wykorzystywany do realizacji zadań finansowanych z dotacji. Należy podkreślić, że zakupy o charakterze operacyjnym lub inwestycyjnym powinny być kupowane wyprzedzająco, tj. przed rozpoczęciem lub na początkowym etapie realizacji zadania. Wydatki mieściły się w kwotach określonych w kosztorysie.

2.2. Zadania były realizowane przez pracowników posiadających kompetencje wynikające z wykształcenia. Zakresy obowiązków pokrywały się z opisem realizacji zadania w ramach dotacji.

Czas pracy w ramach dotacji był wyodrębniony od innych zadań na podstawie procentowego udziału dotacji w wynagrodzeniu i przepracowanych godzinach w miesiącu. Liczba godzin przepracowanych w danym zadaniu została określona procentowo i prawidłowo uwzględniona przy wyliczeniu wynagrodzenia pracownika, które zostało wypłacone.

Instytut w ramach dotacji nie rozliczał umów cywilno-prawnych zawartych z pracownikami.

2.3. Zawarte umowy cywilno-prawne były związane z realizacją zadań dotacji celowej i służyły jej realizacji oraz zostały prawidłowo rozliczone.

Niemniej stwierdzono nieprawidłowości w obu badanych umowach polegające na braku należytego zabezpieczenia interesów Instytutu oraz w jednej umowie na wpisaniu daty rozpoczęcia realizacji przedmiotu umowy przed jej podpisaniem.

2.4. W próbie kontrolnej nie znalazły się dokumenty związane z podróżami służbowymi, konferencjami i szkoleniami. Wydatki tego rodzaju stanowiły 0,07% kosztów bezpośrednich.

2.5. Przy wydatkowaniu środków z dotacji zachowano zasadę uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców i gospodarnego dokonywania wydatków. Wybór wykonawców odbywał się w sposób przejrzysty i uczciwy, z uwzględnieniem różnych ofert dostępnych na rynku. Podejmowane przez Instytut działania świadczą o racjonalnym gospodarowaniu środkami publicznymi.

2.6. W zakresie kontroli finansowej sprawdzanych dokumentów księgowych nie stwierdzono nieprawidłowości. Płatności były realizowane w terminie.

3. Działania informacyjne dotyczące zadań finansowanych z dotacji celowej ocenia się negatywnie. Instytut w niewielkim stopniu i nieterminowo wykonał obowiązki informacyjne wynikające z rozporządzenia¹¹. Informacja na stronie internetowej była niepełna (brakowało nazw zadań, ich krótkich opisów oraz daty podpisania umowy). Nie przygotowano podstrony lub zakładki dla zadań realizowanych z budżetu państwa, nie opublikowano wpisów o dotacji na profilach w mediach społecznościowych. Nie zamontowano tablicy informacyjnej w miejscu realizacji zadania w zakresie zakupu środków trwałych o wartości powyżej 50 000 zł. Obowiązek wywieszenia plakatów informacyjnych i eksponowania ich do czasu rozliczenia projektów nie został zrealizowany.

W odniesieniu do wskazanych słabości i niedociągnięć przedstawiono zalecenia pokontrolne, które sformułowane są w części IV na końcu niniejszego Wystąpienia pokontrolnego.

III. Oceny i ustalenia szczegółowe.

1. Rozliczenie finansowe dotacji celowej.

1.1 Wielkość i rodzaj wydatków

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi 21.06.2024 r. zawarł z Instytutem umowę przyznającą dotację celową (nr DIW.ib.070.12.2024), zmienioną aneksem 13.11.2024 r.

Suma wydatków sfinansowanych z dotacji wyniosła 10 001 337,79 zł, z czego wydatki bieżące stanowiły 8 915 592,13 zł, a wydatki majątkowe 1 085 745,66 zł.

Rozliczenie z wykonania umowy Minister zatwierdził 14.02.2025 r. Instytut zwrócił terminowo¹² niewykorzystane środki dotacji w wysokości 23 508,21 zł.

Zgodnie z umową Instytut przekazywał terminowo miesięcznie¹³ na rachunek MRiRW uzyskane przychody (odsetki bankowe) związane z dotacją celową. Łącznie przekazano 105,14 zł.

Poniesione koszty poszczególnych rodzajów nie przekroczyły wielkości określonych w kosztorysie stanowiącym załącznik do umowy dotacji celowej.

Rodzaj kosztów według kosztorysu	Suma kosztów według realizacji	Wartość skontrolowanych dowodów księgowych
Koszty majątkowe	1 085 745,66 zł	1 085 745,66 zł (100%)
Wynagrodzenia osobowe	6 223 439,76 zł	454 534,36 zł (7,3%)
Materiały i wyposażenie	415 540,00 zł	125 250,90 zł (30,1%),
Podróże służbowe	4 681,56	0 zł (0%)

¹¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 953, z późn. zm.)

¹² 15.01.2025 r.

¹³ 5.07.2024 r., 7.08.2024 r., 10.09.2024 r., 7.10.2024 r., 8.11.2024 r., 6.12.2024 r., 3.01.2025 r.

Usługi obce	327 782,55 zł	56 560,00 zł (17,3%),
SUMA:	8 057 189,53 zł	1 722 090,92 zł (21,4%)

Notatka z wyboru próby do kontroli obejmująca kryteria wyboru próby oraz wykaz zbadanych dokumentów księgowych znajduje się w aktach kontroli.

Instytut otrzymał zgodnie z umową również zwrot kosztów ogólnych wysokości 1 944 148,26 zł jako 29,27% faktycznie poniesionych na realizację zadań kosztów bezpośrednich z wyłączeniem usług obcych.

1.2 Wyodrębnienie ewidencji księgowej

Zgodnie z § 3 umowy dotacji celowej, Instytut prowadził wyodrębnioną ewidencję księgową środków otrzymanych z dotacji i wydatków dokonywanych z tych środków, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁴, w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych.

Dotacja celowa była ewidencjonowana na następujących kontach przychodowych:

- 846-04-0000-11001 – dotyczące środków otrzymanych z MRiRW, które rozliczano proporcjonalnie do poniesionych kosztów,
- 704-00-0000-11001 – obejmujące ewidencję przychodów zrefundowanych,
- 010-004 – dotyczące ewidencji środków trwałych, w tym majątkowych, związanych z dotacją celową z MRiRW,
- 021-001 – dotyczące ewidencji WNiP, w tym majątkowych, związanych z dotacją celową z MRiRW.

Wydatki związane z dotacją celową w 2024 r. były ewidencjonowane na koncie 504 „Koszty działalności dotacji celowej”. Wybrane do próby zadania księgowano na wyodrębnionych kontach: 504-01-4101, 504-02-4201, 504-03-4301, 504-05-4501, 504-06-4603, 504-06-4611, 504-06-4612, 504-08-4804, 504-09-4901, 504-11-4111, 504-11-4112, 504-12-4219, 504-14-4414.

2. Realizacja zadań objętych dotacją celową.

2.1. Prawdopodobieństwo realizacji wybranych zadań finansowanych z dotacji celowej.

2.1.1. Dotacja została udzielona na realizację 40 zadań, z czego 1 obejmowało wydatek majątkowy. Kontroli poddano prawidłowość realizacji wybranych 13 zadań finansowanych z dotacji celowej:

- Zadanie 1.1 „Szkolenie dla pracowników m.in. Stacji Chemiczno-Rolniczych, Centrum Doradztwa Rolniczego, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcji Ochrony Środowiska, Ośrodków Doradztwa Rolniczego, rolników nt. Ekonomiczne uwarunkowania nawożenia w rolnictwie”,
- Zadanie 2.1 „Wsparcie analityczne z zakresu instrumentów polityki klimatycznej mających znaczenie dla sektora rolnego oraz przygotowanie prognoz zmian aktywności sektora rolnego”,
- Zadanie 3.1 „Rachunki Ekonomiczne Rolnictwa na potrzeby bieżących i długookresowych analiz wyników rolnictwa”,

¹⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, z późn. zm.

- Zadanie 5.1 „Monitoring i ocena wpływu wybranych umów negocjowanych przez UE oraz relacji handlowych UE, w tym Polski, z krajami trzecimi na handel rolno-spożywczy i sektor rolny Polski”,
- Zadanie 6.3 „Opracowywanie comiesięcznych informacji nt. zapasów zbóż i oleistych (ew. także innych produktów) na potrzeby analizy rynku pod kątem bezpieczeństwa żywnościowego oraz raportowania do Komisji Europejskiej”,
- Zadanie 6.11 „Zmiany zachodzące w polskim przemyśle rolno-spożywczym na tle uwarunkowań zewnętrznych”,
- Zadanie 6.12 „Analiza aktualnych i prognozowanych zmian w otoczeniu biznesowym ukraińskiego sektora rolno-spożywczego i ich wpływ na możliwości produkcyjne i handlowe Ukrainy”,
- Zadanie 8.4 „Ewaluacja działania tworzenie i rozwój grup producentów rolnych i organizacji producentów rolnych finansowanych w ramach PROW 2014-2020”,
- Zadanie 9.1 „Wsparcie analityczne dotyczące interwencji w zakresie transferu wiedzy i usług doradczych w ramach PS WPR”,
- Zadanie 10.1 „Prowadzenie działalności upowszechnieniowej, prowadzenie współpracy i wymiana wiedzy z praktyką w ramach systemu AKIS”,
- Zadanie 11.1 „Ryzyko katastroficzne i rezyliencja w gospodarce żywnościowej – implikacje dla polityki rolno-żywnościowej”,
- Zadanie 12.9 „Opracowanie propozycji metodyki oceny projektów inwestycyjnych w szkołach rolniczych podległych MRiRW”,
- Zadanie 14.1. „Wsparcie infrastruktury technicznej IERiGŻ-PIB”.

2.1.2. Z wyjątkiem jednego zadania (12.9) pozostałe dwanaście zadań zostało w pełni zrealizowane i osiągnięto wskazane cele. Zadania zostały zrealizowane terminowo.

Zadanie 12.9 polegające na opracowaniu propozycji metodyki oceny zasadności przyszłych projektów inwestycyjnych z uwzględnieniem specyfiki różnych typów szkół rolniczych prowadzonych i nadzorowanych przez Ministra RiRW nie zostało zrealizowane według opisu zawartego w umowie dotacji. Zakres zadania miał obejmować przygotowanie założeń do oceny zasadności inwestycji na podstawie istniejącej literatury z zakresu zarządzania inwestycjami w sektorze edukacyjnym, w tym publikacji naukowych i wytycznych krajowych oraz międzynarodowych dotyczących oceny zasadności inwestycji, danych dotyczących typów szkół oraz przeprowadzonych inwestycji ex-post. Realizacja zadania miała stanowić wsparcie analityczne dla Departamentu Oświaty i Polityki Społecznej.

Harmonogram zakładał:

- a) opracowanie założeń do oceny zasadności inwestycji w szkołach rolniczych prowadzonych i nadzorowanych przez Ministra RiRW,
- b) analiza przeprowadzonych inwestycji ex-post w tych placówkach,
- c) przedstawienie propozycji metodyki oceny przyszłych projektów inwestycyjnych z uwzględnieniem specyfiki różnych typów szkół rolniczych.

Zadanie miało być zrealizowane do 31.12.2024 r.

Według informacji zawartej w sprawozdaniu - rozliczeniu z dotacji, podjęte przez Instytut prace zrealizowane w ramach zadania w 2024 r., stanowią podstawę do opracowania ww. metodyki.

Instytut wyjaśnił¹⁵, że: „W ramach zadania 12.9 założono przygotowanie propozycji metodyki oceny zasadności przyszłych projektów inwestycyjnych z uwzględnieniem specyfiki różnych typów szkół rolniczych prowadzonych i nadzorowanych przez Ministra RiRW. W toku realizacji zadania okazało się, że nie są znane potrzeby inwestycyjne szkół, ani stan ich wyposażenia, co znacząco utrudnia przedstawienie rzetelnego opracowania propozycji metodyki. Efektem takiego spostrzeżenia było zrewidowanie celów zadania, tj. przeprowadzenie badania ankietowego, które byłoby punktem wyjścia do dalszej realizacji zadania. Biorąc pod uwagę krótki okres realizacji zadania (podpisanie umowy 13 listopada 2024 r.), w porozumieniu z Departamentem Oświaty i Polityki Społecznej MRiRW zdecydowano, aby skupić się na wykonaniu zadania w formie bardziej adekwatnej do potrzeb Departamentu, a propozycję metodyki, w oparciu o dane ankietowe wykonać w kolejnym roku. Zgodnie z tymi ustaleniami IERiGZ-PIB skupił się na przeprowadzeniu ankiety i jej ocenie. Zebrane informacje służą do wykonania prac zaplanowanych na 2025 r. W czasie na wykonanie zadania nie była możliwa realizacja obu czynności. Badania ankietowe służyły do Świąt Bożego Narodzenia, a ich analiza była możliwa dopiero w ostatnich dniach grudnia. W takich warunkach przygotowanie propozycji metodyki nie było możliwe.”

W ocenie kontroli powyższa sytuacja wymagała zmiany umowy.

2.1.3. Zakładane wartości mierników zostały osiągnięte (z zastrzeżeniem odnośnie realizacji zadania 12.9, o którym mowa powyżej).

W opisie zrealizowanych zadań zamieszczonym w rozliczeniu z dotacji Instytut nie odniósł się do jednego z planowanych mierników dla zadania 5.1.: Artykuły publikowane w recenzowanych krajowych i/lub zagranicznych periodykach naukowych.

Instytut wyjaśnił¹⁶, że w ramach zadania 5.1 wykonano następujące artykuły:

- [REDAKTOWANE] (2024). Polsko-brytyjski handel po brexicie, Przemysł Spożywczy, t. 78 nr 11, s. 16-20, DOI: [10.15199/65.2024.11.1](https://sigma-not.pl/publikacja-151413-2024-11.html) <https://sigma-not.pl/publikacja-151413-2024-11.html>
- [REDAKTOWANE] (2024). Polski handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi wyhamował, Przemysł Spożywczy, t. 78 nr 9, s. 16-21 DOI: [10.15199/65.2024.9.1](https://sigma-not.pl/publikacja-150447-2024-9.html) <https://sigma-not.pl/publikacja-150447-2024-9.html>

Kontrola przyjęła wyjaśnienia.

2.1.4. Wydatki potwierdzone zbadanymi dokumentami służyły realizacji zadań, przy czym wątpliwości budził:

- zakup sprzętu komputerowego¹⁷ (zadanie 1.1, 2.1, 3.1, 5.1, 6.12, 10.1, 11.1), którego dokonano 29.11.2024, tj. na końcowym etapie realizacji zadań (np. w zadaniu 1.1 wszystkie szkolenia były już przeprowadzone, a broszura opracowana),
- Instytut wyjaśnił¹⁸, że w trybie natychmiastowym, wymieniono komputery, które miały nawet po kilkanaście lat. Ze względu na przestarzałe podzespoły i niewystarczającą moc obliczeniową niemożliwe było używanie na nich nowoczesnego oprogramowania, co powodowało trudności z prawidłową realizacją zadań. Ponadto, w wielu przypadkach, zwłaszcza prowadzenia obliczeń na bazach danych konieczne było częste resetowanie urządzeń i zamykanie dodatkowych programów w celu czyszczenia pamięci niezbędnej do wykonania obliczeń. W wyniku zakupu nowych komputerów możliwości realizacji zadań

¹⁵ Wyjaśnienie Instytutu przekazane w korespondencji z 25.06.2025 r.

¹⁶ Wyjaśnienie Instytutu przekazane w korespondencji z 25.06.2025 r.

¹⁷ Faktura FV 689 z 29.11.2024 r.

¹⁸ Pismo z 1.07.2025 r., znak sprawy: D.071.1.2025.

uległy znaczącej poprawie i przyspieszeniu. Zakup komputerów i innych urządzeń został zrealizowany w najkrótszym możliwym czasie, aby jak najszybciej dokonać wymiany przestarzałych komputerów. Podobna sytuacja miała miejsce w przypadku materiałów i wyposażenia. Zużyte urządzenia i materiały eksploatacyjne były pilnie wymieniane w celu realizacji zadań, np. przechowywania i archiwizacji danych.”

- zakup usługi udostępnienie danych statystycznych¹⁹ (zadanie 6.3 i 6.11), której dokonano 19.12.2024 r.

Instytut wyjaśnił²⁰, że dane statystyczne są niezbędnym elementem realizacji zadań. Ich pozyskanie następuje na wcześniejszym etapie prac, zazwyczaj w drugim lub trzecim kwartale roku (w zależności od prac GUS). GUS wystawia jedną fakturę zbiorczą za usługi wykonane w danym roku, tj. za wszystkie przesłane dane. Z tego powodu faktura jest wystawiana po fakcie, tj. dopiero w grudniu danego roku. Dane pozyskiwane są znacznie wcześniej i wykorzystywane do realizacji zadania.

- zakup książek 30.12.2024 r. (zadanie 5.1).

Instytut wyjaśnił²¹, że faktura za zakup książek została wystawiona w dniu 30 grudnia, tj. po zrealizowaniu całości zamówienia. Jednakże większość pozycji została dostarczona do Instytutu wcześniej. Pozycje książkowe służą głównie pogłębianiu wiedzy, zwłaszcza w zakresie metod badawczych, ale również są przydatne do weryfikacji stosowanych metod. Pozyskanie potwierdzenia, że zastosowana metoda badawcza jest zgodna z międzynarodowymi standardami jest również ważne dla MRiRW, zwłaszcza w przypadku przekazywania wyników do Komisji Europejskiej i innych instytucji międzynarodowych. W takich przypadkach nie jest konieczna lektura całych pozycji książkowych, a jedynie niezbędnych fragmentów.

W ocenie kontroli nowy sprzęt komputerowy mógł być nieznacznie wykorzystywany do realizacji zadań finansowanych z dotacji, niemniej jest niezbędny do prawidłowego funkcjonowania Instytutu. Zakupy o charakterze operacyjnym lub inwestycyjnym powinny być kupowane wyprzedzająco tj. przed rozpoczęciem lub na początkowym etapie realizacji zadania.

Kontrola przyjęła wyjaśnienia odnośnie zakupionych w grudniu 2024 r. materiałów i wyposażenia, w tym zakupu książek (zadanie 5.1) oraz usług obcych, w tym dot. udostępnienia danych statystycznych (zadanie 6.3 i 6.11). Powyższe zakupy były wykorzystywane do realizacji zadań objętych dotacją celową.

2.1.5. Wydatki w poszczególnych kategoriach mieściły się w kosztorysie dla danego zadania.

Pozycje rozliczenia dotacji 11 w kontrolowanych zadaniach były równe zapisanym w kosztorysie. W dwóch zadaniach wydatki były niższe niż zakładano w kosztorysie.

W zadaniu 10.1. wydatki na Szkolenia, konferencje, delegacje w tym zagraniczne planowane były na poziomie 3 000 zł, a wydatkowano i rozliczono 536,70 zł; w związku z tym koszty bezpośrednie zadania wyniosły 255 065,28, a nie 257 528,58 jak planowano.

W zadaniu 14.1. wydatek majątkowy wyniósł 1 085 745,66 i był niższy niż planowano w kosztorysie o 12 254,34 zł.

Skontrolowane zadania objęte dotacją celową zostały prawidłowo i terminowo zrealizowane oraz osiągnięto zakładane cele, z wyjątkiem zadania 12.9. Ekspertyza, która miała być efektem realizacji tego zadania, nie zawierała propozycji metodyki oceny zasadności przyszłych projektów inwestycyjnych z uwzględnieniem specyfiki różnych typów szkół rolniczych prowadzonych i nadzorowanych przez Ministra RiRW. Tym samym nie osiągnięto zakładanego

¹⁹ Faktura FV 137/SU/2024 z 19.12.2024 r.

²⁰ Pismo z 1.07.2025 r., znak sprawy: D.071.1.2025.

²¹ Pismo z 1.07.2025 r., znak sprawy: D.071.1.2025.

celu tego zadania. Zadanie wraz z rozliczeniem końcowym zostało przyjęte przez MRiRW. W rozliczeniu wskazano, że przekazana ekspertyza może stanowić podstawę dalszych prac nad opracowaniem metodyki oceny zasadności inwestycji w szkołach rolniczych.

Zakładane wartości mierników kontrolowanych zadań zostały osiągnięte, z zastrzeżeniem ww. zadania 12.9.

Wydatki potwierdzone zbadanymi dokumentami służyły realizacji zadań, przy zastrzeżeniu, że nowy sprzęt komputerowy zakupiony 29.11.2024 r. (po aneksie z 13.11.2024 r. do umowy dotacji) mógł być nieznacznie wykorzystywany do realizacji zadań finansowanych z dotacji. Należy podkreślić, że zakupy o charakterze operacyjnym lub inwestycyjnym powinny być kupowane wyprzedzająco, tj. przed rozpoczęciem lub na początkowym etapie realizacji zadania.

Wydatki mieściły się w kwotach określonych w kosztorysie.

2.2. Wynagrodzenia osobowe.

Do kontroli wybrano dokumentację dot. 12 pracowników Instytutu, których wynagrodzenia były finansowane z dotacji celowej²². Notatka z wyboru próby do kontroli obejmująca kryteria wyboru próby znajduje się w aktach kontroli.

2.2.1. Kompetencje pracowników i zakresy obowiązków.

W wyniku kontroli stwierdzono, że zakresy obowiązków pracowników oraz ich kompetencje wynikające z wykształcenia pokrywały się z opisem zadania w ramach dotacji i wspierały ich realizację:

- zadanie 1.1. – mgr w zakresie ekonomiki rolnictwa,
- zadanie 2.1 – profesor nauk ekonomicznych,
- zadanie 3.1 – dr hab. w zakresie ekonomii,
- zadanie 5.1 – dr w zakresie ekonomiki rolnictwa,
- zadanie 6.3 – dr hab. w dyscyplinie ekonomia i finanse,
- zadanie 6.11 – dr hab.²³,
- zadanie 6.12 – dr w zakresie ekonomii,
- zadanie 8.4 – prof. nauk ekonomicznych,
- zadanie 9.1 – prof. nauk ekonomicznych,
- zadanie 10.1 – technik ekonomista,
- zadanie 11.1 – dr hab. w dyscyplinie ekonomia,
- zadanie 12.9 – dr hab. w dyscyplinie ekonomia i finanse.

2.2.2. Ewidencja czasu pracy i płace.

Instytut wyjaśnił²⁴, że zestawienia prac wykonanych przez pracowników zaangażowanych w realizację zadań dotacji celowej są rozliczane procentowo, a ich akceptacji dokonuje pełnomocnik ds. programów rocznych. Zaangażowanie w realizację zadań dotacji celowej było monitorowane przez kierowników poszczególnych zadań oraz przez pełnomocnika ds. programów rocznych.

W rozliczeniach wynagrodzeń finansowanych z dotacji uwzględniono wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy oraz wynagrodzenia chorobowe dla osób realizujących zadania w ramach dotacji, zgodnie z procentowym zaangażowaniem. Pracownicy zaangażowani w realizację zadań

²² Po 1 pracowniku w zadaniach: 1.1 – za sierpień, 2.1 – za lipiec, 3.1 – za lipiec, 5.1 – za lipiec, 6.3 – za lipiec, 6.11 – za lipiec, 6.12 – za grudzień, 8.4 – za lipiec, 9.1 – za październik, 10.1 – za listopad, 11.1 – za listopad, 12.9 – za grudzień.

²³ Wyższego Instytutu Gospodarstwa Wiejskiego w Płowdiw (Bułgaria).

²⁴ W pismach z: 11.07.2025 r., znak: D.071.1.2025 oraz 24.06.2025 r., znak: D.071.1.2025.

byli zatrudnieni na podstawie umowy o pracę, a ich zakres obowiązków obejmował również pracę na rzecz MRiRW.

W umowie dotacji celowej przewidziano możliwość wykonywania pracy w godzinach nadliczbowych. Praca ta została rozliczona na podstawie ewidencji czasu pracy.

W ramach dotacji celowej nie zawierano umów cywilno-prawnych z pracownikami Instytutu.

W wyniku kontroli ustalono, że Instytut prowadził ewidencje miesięczną czasu pracy z wyodrębnieniem dni i godzin, natomiast nie był wpisywany czas pracy danego dnia przeznaczony na realizację zadań dotacji. Czas pracy w ramach dotacji był wyodrębniony od innych zadań na podstawie procentowego udziału dotacji w wynagrodzeniu i przepracowanych godzinach w miesiącu²⁵. Liczba godzin przepracowanych w danym zadaniu została określona procentowo, prawidłowo uwzględniona przy wyliczeniu wynagrodzenia pracownika, które zostało wypłacone.

Zadania były realizowane przez pracowników posiadających kompetencje wynikające z wykształcenia. Zakresy obowiązków pokrywały się z opisem realizacji zadania w ramach dotacji.

Czas pracy w ramach dotacji był wyodrębniony od innych zadań na podstawie procentowego udziału dotacji w wynagrodzeniu i przepracowanych godzinach w miesiącu. Liczba godzin przepracowanych w danym zadaniu została określona procentowo i prawidłowo uwzględniona przy wyliczeniu wynagrodzenia pracownika, które zostało wypłacone.

Instytut w ramach dotacji nie rozliczał umów cywilno-prawnych zawartych z pracownikami.

2.3. Wynagrodzenia bezosobowe.

Do kontroli wybrano 2 umowy o świadczenie usług z przeniesieniem praw autorskich do dzieła, które zostały sfinansowane z dotacji celowej.

Umowa z 8.07.2024 r.²⁶ w ramach zadania 5.1 została zawarta w przedmiocie przygotowania analizy poświęconej potencjalnym skutkom akcesji Ukrainy do UE dla Wspólnej Taryfy Celnej w kontekście art. XXVIII Układu Ogólnego w sprawie Taryf Celnych i Handlu (GATT). Wykonanie prac określono od 8.07 do 15.09.2024 r. przez maksymalnie 100 h, ze stawką 120 zł brutto za 1h. Umowa była poprzedzona wnioskiem w sprawie rozpoczęcia postępowania o udzielenie zamówienia wyłączonego spod Pzp z 12.06.2024 r., zawierającym uzasadnienie wyboru wykonawcy oraz akceptacje na poszczególnych etapach ich rozpatrywania i zatwierdzenie przez dyrektora Instytutu. Umowa została zawarta przed rozpoczęciem jej realizacji. Wykonawca wystawił rachunek na 12 000 zł, do którego załączono ewidencję godzin wykonywania umowy podpisaną przez strony, wskazany maksymalny czas pracy nie został przekroczony, był prawidłowo rozliczony i wypłacono wynagrodzenie zgodnie z umową. Nie było opóźnień w odbiorze przedmiotu zlecenia. Zawarta umowa była związana z zadaniem dotacji i służyła jego realizacji.

Umowa z 1.08.2024 r.²⁷ w ramach zadania 6.12 została zawarta w przedmiocie wyszukania i analizy dokumentów w języku ukraińskim oraz przygotowanie wkładu do ekspertyzy dot. zmian w ukraińskich przepisach oraz inwestycjach dot. sektora środków produkcji dla rolnictwa (przemysł nasienny, paszowy, maszynowy, nawozowy, ochrony roślin, itp.). Wykonanie prac określono przez maksymalnie 35h, ze stawką 200 zł brutto za 1h. Umowa była

²⁵ Na podstawie przekazanych zestawień i rozliczeń sporządzonych w arkuszach excel.

²⁶ Z dr nauk ekonomicznych, adiunktem w Katedrze Integracji i Prawa Europejskiego Kolegium Gospodarki Światowej Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie.

²⁷ Z dr nauk z ekonomii, adiunktem Zakładu Rynków i Bezpieczeństwa Żywnościowego Instytutu Rynków i Konkurencji Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie.

poprzedzona wnioskiem w sprawie rozpoczęcia postępowania o udzielenie zamówienia wyłączonego spod Pzp z 24.07.2024 r., zawierającym uzasadnienie wyboru wykonawcy oraz akceptacje na poszczególnych etapach ich rozpatrywania i zatwierdzenie przez dyrektora Instytutu. Wykonawca wystawił rachunek na 4 000 zł za 20h pracy, do którego załączono ewidencję godzin wykonywania umowy, wskazany maksymalny czas pracy nie został przekroczony, był prawidłowo rozliczony i wypłacono wynagrodzenie zgodnie z umową. Nie było opóźnień w odbiorze przedmiotu zlecenia. Zawarta umowa była związana z zadaniem dotacji i służyła jego realizacji.

W umowie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, że określono wykonanie zlecenia w okresie od 11.07.2024 r. do 10.09.2024 r., natomiast wniosek o jej zawarcie został podpisany 24.07.2024 r., a umowa podpisana 1.08.2025 r., co wskazuje, że po rozpoczęciu realizacji jej przedmiotu. Pomimo pisma kontroli w tej sprawie Instytut nie przekazał wyjaśnień odnośnie przedstawionych rozbieżności²⁸.

Ponadto, w obu umowach stwierdzono, że zawierały postanowienia dot. przeniesienia praw autorskich, poufności, wypowiedzenia umowy w przypadku naruszenia warunków umowy, natomiast nie zawierały postanowień dot. kary umownej, jej wysokości i sposobu naliczenia oraz dochodzenia ew. roszczeń wynikających z nienależytego lub nieterminowego wykonania przedmiotu umowy. Takie postanowienia miałyby wpływ na należyte zabezpieczenie interesów Instytutu, o których także mowa w § 8 ust. 2 zarządzenia nr D.021.30.2022²⁹. Instytut przedstawił wyjaśnienia³⁰, że „obowiązujący w IERiGŻ-PIB wzór umowy nie zawiera zapisów dotyczących kar umownych. Z tego powodu nie zostały one uwzględnione. Według § 8 ust. 3 zarządzenia jedynie radca prawny Instytutu jest uprawniony do wprowadzania zmian postanowień wzoru umowy. W obu przypadkach, radca prawny nie zdecydował się na wprowadzenie takich zmian. Uzasadnieniem dla takich decyzji było wcześniejsze doświadczenie we współpracy Instytutu z wykonawcami umów. Osoby te mają uznaną renomę naukową oraz posiadają odpowiednią wiedzę i umiejętności, istotne z punktu widzenia znajomości tematów badawczych realizowanych w ramach zadań. W poprzednich latach współpraca przebiegała harmonijnie, a ustalone terminy realizacji prac nie budziły obaw związanych z ryzykiem nieterminowego wykonania prac lub braku ich wykonania. Ponadto, Instytut wypłacał wynagrodzenie częściowo - po każdorazowej weryfikacji zakresu wykonanych prac, tym samym żadne należności nie były zapłacone „z góry”, a postęp prac był na bieżąco analizowany. Dodać należy, że zapisy o karach umownych wzbudzają dużą niechęć po stronie wykonawców – właśnie naukowców, niejednokrotnie będąc przyczynkiem do odmowy współpracy, wobec czego współpracując ze sprawdzonymi osobami fizycznymi (merytorycznymi w zakresie powierzonych zadań) zdarza się, że Instytut świadomie rezygnuje z tych zapisów w imię harmonijnej współpracy.”

Powyższe wyjaśnienia Instytutu nie stanowią podstawy do odstąpienia od należytego zabezpieczenia w umowach interesów Instytutu, co więcej należy zauważyć, że wskazane powyżej postanowienia są szeroko stosowane i określone regulacjami wewnętrznymi w jednostkach administracji publicznej. Ponadto stwierdzić należy, że przywołany przez Instytut § 8 ust. 3 zarządzenia i wzory umów stoją w sprzeczności z postanowieniami § 8 ust. 2,

²⁸ W związku z nieprzekazaniem odpowiedzi na pytania z 9.07.2025 r. zadane w trakcie kontroli Instytut w piśmie z 31.07.2025 r., znak: D.071.1.2025, przekazał dodatkowe wyjaśnienia, że etapie procedowania wniosku, pracownik odpowiedzialny za jego złożenie, nie dotrzymał terminów. W związku z tym doszło do opóźnienia. Formalności zostały jednak dopełnione niezwłocznie po zauważeniu tych nieprawidłowości. Pracownik został poinstruowany o konieczności przestrzegania obowiązujących zasad, szczególnie w zakresie terminowości, aby uniknąć podobnych opóźnień w przyszłości.

²⁹ Zarządzenie Dyrektora Instytutu z 27.07.2022 r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników wykonujących zadania w ramach umów z kontrahentami zewnętrznymi oraz wprowadzenia wzorów umów cywilnoprawnych.

³⁰ W piśmie z 11.07.2025 r., znak: D.071.1.2025.

który stanowi, że umowy winny w szczególności szczegółowo zabezpieczać interes Instytutu (wymieniono dokładnie jakie zabezpieczenia), co czyni dokument wadliwym i nieadekwatnym wewnątrz. Powyższe ocenia się za nieprawidłowe i wymagające odpowiedniego unormowania przez Instytut.

Zawarte umowy cywilno-prawne były związane z realizacją zadań dotacji celowej i służyły jej realizacji oraz zostały prawidłowo rozliczone.

Niemniej stwierdzono nieprawidłowości w obu badanych umowach polegające na braku należytego zabezpieczenia interesów Instytutu oraz w jednej umowie na wpisaniu daty rozpoczęcia realizacji przedmiotu umowy przed jej podpisaniem.

2.4. Podróże służbowe, konferencje i szkolenia.

W próbie kontrolnej nie znalazły się dokumenty związane z podróżami służbowymi, konferencjami i szkoleniami.

Wydatki na podróże służbowe udokumentowane 9 dowodami księgowymi o łącznej wartości 4 681,56 zł (0,07% kosztów bezpośrednich) zostały sfinansowane z dotacji celowej w ramach zadań 7.1., 10.1. oraz 12.6.

2.5. Zachowanie zasady konkurencyjności i gospodarnego dokonywania wydatków.

2.5.1. Instytut posiadał plan zamówień na rok 2024 zatwierdzony przez dyrektora³¹. Plan zamówień został sporządzony według wzoru określonego w Regulaminie udzielania zamówień publicznych w IERiGŻ³². Plan został zaktualizowany 18.11.2024 r. w następstwie zwiększenia dotacji, w tym przyznania środków na wydatki majątkowe³³. Aktualizacja planu zamówień publicznych (2) nie zawierała informacji dot. procedury udzielenia zamówienia, co było wymagane Regulaminem. Dwa wnioski o wszczęcie postępowania (na zakup urządzeń sieciowych wraz z systemem zarządzania i monitorowania sieci oraz na dostawę sprzętu komputerowego – oba objęte Pzp) zostały wniesione i zaakceptowane wyprzedzająco tj. przed podpisaniem aneksu do umowy. Świadczy to o racjonalnym i gospodarnym zarządzaniu środkami publicznymi.

2.5.2. Analizie i ocenie poddano 11 zamówień sfinansowanych z dotacji celowej.

Lp.	Przedmiot zamówienia	Data rozpoczęcia postępowania	Przyjęty tryb postępowania	Liczba złożonych ofert	Wartość zamówienia w zł brutto
1.	Zakup urządzeń sieciowych (agregacyjnych i sieciowych) – 4 szt. oraz dostępowych -18 szt. wraz z systemem zarządzania i monitorowania sieci	25.10.2024	Postępowanie objęte Pzp	Jedna oferta	957 323,76
2.	Dostawa urządzenia FortiGate-120G oraz 3-letnia ochrona przed zagrożeniami FortiCare Premium i FortiGuard Unified Threat Protection (UTP)	16.12.2024	Rozpoznanie rynku Kwota poniżej 30 tys. netto	Trzy oferty cenowe	36 285,00

³¹ Plan zamówień publicznych 2024, zatwierdzony przez dyrektora 1.03.2024 r.

³² Zarządzenie nr D.021.8.2023 Dyrektora IERiGŻ - PIB z 17.05.2023 r. w sprawie Regulaminu udzielania zamówień publicznych w IERiGŻ - PIB.

³³ Aneks do umowy podpisany 13.11.2024 r.

3.	Wdrożenie systemu bibliotecznego KOHA w Bibliotece IERiGŻ PIB, migracja danych z systemu Co-Liber i ISIS do formatu MARC21.	8.11.2024	Rozpoznanie rynku Kwota poniżej 30 tys. netto	Jedna oferta cenowa	19 900,00
4.	Zakup oprogramowania Adobe Creative All Apps Individual – subskrypcja 12 miesięcy (Adobe CC dla 4 stanowisk)	2.12.2024	Rozpoznanie rynku Kwota poniżej 30 tys. netto	Cztery oferty cenowe	13 160,00
5.	Zakup licencji do panelu redakcyjnego do obsługi czasopisma naukowego Zagadnienia Ekonomiki Rolnej oraz modułu wysyłania newsletterów a także serwis panelu i wdrażanie poprawek na zlecenie.	11.11.2023	Rozpoznanie rynku Kwota poniżej 30 tys. netto	Dwie oferty cenowe	9 225,00
6.	Ploter Canon imagePROGRAF PRO 4600 wraz z materiałami eksploatacyjnymi.	27.11.2024	Zapytanie ofertowe	Jedna oferta	49 851,90
7.	Dostawa sprzętu komputerowego	21.10.2024	Postępowanie objęte Pzp (w 4 częściach)	Dziewięć podmiotów; złożono 21 ofert, z czego 10 ofert zostało odrzuconych	194 801,25 zakup Materiałów eksploatacyjnych do komputera (zadanie 6.11) stanowi część 4 zamówienia
8.	Umowa cywilnoprawna	12.06.2024	Jeden wykonawca	Nie dotyczy	12 000,00
9.	Umowa cywilnoprawna	24.07.2024	Jeden wykonawca	Nie dotyczy	4 000,00
10.	Udostępnienie danych statystycznych	Wniosek wewnętrzny nr 265/2024 bez akceptacji dyrektora	GUS – jedyny wykonawca	Nie dotyczy	78 043,50 (według wniosku) Zad. 6.3 - 9 200,00 Zad. 6.11 - 13 000,00
11.	Szkolenie z obsługi programu Statistica pt. „Zastosowanie wybranych metod statystycznych w programie Statistica”	18.11.2024	Jeden wykonawca	Nie dotyczy	18 360,00

W wyniku analizy dokumentów oraz pozyskanych wyjaśnień, stwierdzono, że:

1) zamówienia nie zostały sztucznie podzielone;

Przyjęty tryb postępowania był adekwatny do zamówienia. Zamówienie na dostawę sprzętu komputerowego objęte Pzp stwarzało wykonawcom możliwość składania ofert częściowych (zamówienie podzielone zostało na 4 części).

2) zakupy były realizowane według przyjętych w Instytucie zasad³⁴;

Podstawą ustalania wartości zamówienia było całkowite szacunkowe wynagrodzenie wykonawcy, bez podatku od towarów i usług, z wyjątkiem zlecenia usług osobom fizycznym;

³⁴ Zarządzenie nr D.021.8.2023 Dyrektora IERiGŻ -PIB z 17.05.2023 r. w sprawie Regulaminu udzielania zamówień publicznych w IERiGŻ - PIB.

w takich przypadkach wartość zamówienia określana była brutto. Szacunkową wartość zamówienia ustalano po przeprowadzeniu analizy cen rynkowych.

Spośród 11 skontrolowanych zamówień przeprowadzono 7 postępowań z zastosowaniem zasady konkurencyjności:

- 2 na podstawie ustawy Pzp,
- 1 w trybie zapytania ofertowego,
- 4 po rozpoznaniu rynku³⁵; w 3 przypadkach skierowano, zgodnie z regulaminem, zapytanie o ocenę co najmniej do 3 podmiotów, a w sprawie zakupu systemu KOHA jedynie do 2 podmiotów. Dyrektor Instytutu wyjaśnił³⁶, że dostawca systemu jest jedynym na rynku (monopolistą); w ww. postępowaniach wybrano najkorzystniejsze oferty cenowe.

Ponadto z wyłączeniem zastosowania zasady konkurencyjności – jeden wykonawca, przeprowadzono 4 postępowania:

- 2 na opracowanie/ekspertyzę,
- 1 na udostępnianie danych statystycznych - GUS [wyłączenie spod stosowania procedury zapytania ofertowego (faktyczne i prawne) - § 13 ust. 1 pkt 1 Regulaminu udzielania zamówień oraz art. 10 ust. 2 pkt 4 ustawy Pzp],
- 1 na szkolenie z obsługi programu Statistica, w którym wykonawcą mógł być tylko właściciel programu.

Wszczęcie zamówienia, we wszystkich kontrolowanych przypadkach, następowało na podstawie wniosku, według wzoru stanowiącego załącznik do Regulaminu udzielania zamówień. Jedyną wątpliwość budziło zainicjowanie zakupu modułu newsletterów wnioskiem nr 272/2023 w sprawie rozpoczęcia postępowania o udzielenie zamówienia, zaakceptowanym przez dyrektora Instytutu 11.11.2023 r.

Dyrektor Instytutu wyjaśnił³⁷, że: „Potrzeba zakupu modułu newsletterów finansowanego została zdiagnozowana w 2023 r. Proces ten został zainicjowany na podstawie wniosku nr 272/2023. Wykonawców zamówienia na zakup licencji kompletnego systemu do elektronicznego zarządzania procesem edytorskim wybrano na podstawie rozpoznania rynku. Zdecydowano, że najbardziej korzystnym rozwiązaniem jest zakup dwuletniej licencji. W ramach umowy opłata licencyjna została podzielona na transze, z których każda dotyczy roku użytkowania modułu. Faktura 0199/24/FVS z dn. 2.12.2024 r. dotyczy jednej z transz opłaty licencyjnej obejmującej 1 rok użytkowania. Została ona rozliczona w ramach środków z dotacji celowej.”.

- 3) w opisie przedmiotu zamówienia i warunkach udzielenia zamówień nie zawarto zapisów ograniczających konkurencyjność;

Opisy przedmiotu zamówienia umożliwiały wykonawcom jednakowy dostęp do zamówienia i nie powodowały nieuzasadnionych przeszkód w ubieganiu się o udzielenie zamówienia. Były sformułowane w sposób jednoznaczny, wyczerpujący i zrozumiały. Nie odnosiły się do określonego producenta, znaku towarowego, patentu czy pochodzenia. Sformułowane warunki udziału w postępowaniu nie zawierały nadmiernych wymagań.

W obu postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy Pzp określone zostały warunki udziału w postępowaniu w zakresie zdolności technicznej lub zawodowej. Zamawiający wymagał wykazania przez wykonawcę, że wykonał w okresie ostatnich 3 lat przed upływem

³⁵ Według Regulaminu udzielania zamówień publicznych w IERiGŻ-PIB, po rozpoznaniu rynku można realizować zamówienia o wartości od 5 do 30 tys. zł netto.

³⁶ Pismo z 11.07.2025 r.; znak sprawy D.071.1.2025.

³⁷ Pismo z 11.07.2025 r.; znak sprawy D.071.1.2025.

składania ofert co najmniej jedną dostawę: w odniesieniu do urządzeń sieciowych – przełączników sieciowych o wartości co najmniej 300 tys. zł brutto. W odniesieniu do dostawy notebooków ze stacjami dokującymi (część 1 zamówienia) o wartości co najmniej 150 tys. zł brutto (do części 2-4) oraz w postępowaniu na zakup plotera prowadzonym w trybie zapytania ofertowego zamawiający nie określił szczegółowych warunków udziału w postępowaniu.

- 4) postępowania prowadzone były z zachowaniem przejrzystości i równego traktowania wykonawców;
Postępowania w trybie ustawy Pzp i zapytania ofertowego prowadzone były w formie elektronicznej za pośrednictwem platformy zakupowej.
- 5) zamawiający wyznaczył termin składania ofert z uwzględnieniem złożoności zamówienia oraz czasu potrzebnego na jego przygotowanie (postępowanie na zakup urządzeń sieciowych – 14 dni, dostawa sprzętu komputerowego – 7 dni, zakup plotera – 3 dni)
- 6) kierownik zamawiającego, członkowie komisji oraz inne osoby wykonujące czynności w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy Pzp, złożyli oświadczenia z art. 56 ust. 4 ustawy Pzp.
- 7) we wszystkich przeprowadzonych postępowaniach wyłoniono wykonawcę oferującego najniższą cenę.

Przy wydatkowaniu środków z dotacji zachowano zasadę uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców i gospodarnego dokonywania wydatków. Wybór wykonawców odbywał się w sposób przejrzysty i uczciwy, z uwzględnieniem różnych ofert dostępnych na rynku. Podejmowane przez Instytut działania świadczą o racjonalnym gospodarowaniu środkami publicznymi.

2.6. Kontrola merytoryczna oraz finansowo-księgowa wydatków.

Zbadane dokumenty księgowe dotyczące:

- zakupu urządzeń/aparatury,
- materiałów i wyposażenia,
- usług obcych,

potwierdzały zasadność poniesionych wydatków, ich związek z realizowanymi zadaniami opisanymi w załączniku do umowy dotacji celowej na 2024 r., to, że mieściły się limitach określonych w odpowiednich pozycjach kosztorysu oraz że zostały dokonane w terminach objętych dotacją, również wynikających z aneksów do umowy dotacji.

Zostały poddane kontroli merytorycznej przez pracowników Instytutu odpowiedzialnych za poszczególne zadania, co zostało potwierdzone opisaniem dokumentów i złożonymi podpisami.

Wydatki potwierdzone zbadanymi dowodami księgowymi zostały zaksięgowane na kontach ewidencji księgowej wyodrębnionych dla dotacji celowej udzielonej przez MRiRW. Dokumenty zostały sprawdzone pod względem formalnym i rachunkowym, co potwierdzano podpisem pracownika. Zbadano, czy dokumenty zostały prawidłowo wystawione (zgodnie z Rozdziałem 2 ustawy o rachunkowości art. 21 i 22). Główna księgowa dokonała dyspozycji środkami pieniężnymi zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o finansach publicznych.

Zbadane dowody księgowe zostały prawidłowo opisane.

Płatności zostały dokonane terminowo.

W zakresie kontroli finansowej sprawdzanych dokumentów księgowych nie stwierdzono nieprawidłowości. Płatności były realizowane w terminie.

3. Działania informacyjne dotyczące zadań finansowanych z dotacji celowej.

W ramach dotacji celowej realizowane były przez Instytut zadania, których dotyczył obowiązek podjęcia działań informacyjnych wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych. Powyższy obowiązek został zrealizowany w niewielkim stopniu i nieterminowo.

Instytut poinformował³⁸, że nie miał świadomości istnienia obowiązku informacyjnego zapisanego w powyższym rozporządzeniu.

1. Na stronie internetowej Instytutu znajdowała się informacja o dotacji. Była niepełna ze względu na brak nazw zadań, ich krótkich opisów oraz daty podpisania umowy. Informacja widniała bezpośrednio na stronie głównej. Nie przygotowano zakładki lub podstrony przeznaczonej specjalnie dla zadań realizowanych z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych³⁹.
2. Informacja na stronie internetowej została opublikowana po terminie.
Publikacja nastąpiła 30.04.2025 r. Zgodnie z przepisami rozporządzenia zamieszczenie tego rodzaju informacji powinno nastąpić w terminie 14 dni od dnia dokonania zakupu, jeśli realizowane jest zadanie z zakresu zakupu środków trwałych, a w przypadku projektów badawczo-rozwojowych, edukacyjnych i społecznych w dniu podjęcia pierwszych czynności zmierzających bezpośrednio do realizacji projektu, przypadającym po podpisaniu umowy o finansowanie⁴⁰.
3. Na profilach prowadzonych przez Instytut w portalach społecznościowych (facebook i instagram) nie zostały zamieszczone posty zawiadamiające o dotacji.
Rozporządzenie nakazuje publikację takich informacji w terminie 14 dni od dnia dokonania zakupu, jeśli realizowane jest zadanie z zakresu zakupu środków trwałych, a w przypadku projektów badawczo-rozwojowych, edukacyjnych i społecznych w dniu podjęcia pierwszych czynności zmierzających bezpośrednio do realizacji projektu, przypadającym po podpisaniu umowy o finansowanie⁴¹.
4. W Instytucie nie została umieszczona tablica informacyjna.
Zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie określenia działań informacyjnych podmiot realizujący zadanie finansowane z budżetu państwa ma obowiązek wyeksponowania takiej tablicy w przypadku realizacji zadań w zakresie zakupu środków trwałych o wartości powyżej 50 000 zł⁴². Zadanie 14.1. „Wsparcie infrastruktury technicznej IERiGŻ-PIB” obejmowało zakup środków trwałych o wartości powyżej wskazanej kwoty.
5. Instytut nie wywiesił plakatów informacyjnych w 2024 r.
Plakaty zostały rozwieszone w budynku Instytutu 20.04.2025 r. Rozporządzenie nakłada na podmiot realizujący zadania finansowane z budżetu państwa obowiązek umieszczenia plakatów informacyjnych w miejscu realizacji projektu badawczo-rozwojowego,

³⁸ Pismo z 26.06.2025 r. znak: D.071.1.2025.

³⁹ § 7 ust. 2 rozporządzenia.

⁴⁰ § 7 ust. 3 pkt. 3 i 4 rozporządzenia.

⁴¹ § 7 ust. 3 pkt. 3 i 4 rozporządzenia.

⁴² § 3 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia a contrario.

edukacyjnego lub społecznego w dniu podjęcia pierwszych czynności zmierzających bezpośrednio do jego realizacji, przypadającym po podpisaniu umowy o finansowanie lub dofinansowanie tego projektu, jednak nie później niż w terminie 3 dni roboczych od dnia podpisania tej umowy⁴³. Plakaty muszą być wyeksponowane do dnia rozliczenia projektu⁴⁴.

IV. Zalecenia pokontrolne

Biorąc pod uwagę ustalenia i oceny przedstawione w *Wystąpieniu pokontrolnym*, zalecam Panu Dyrektorowi:

- 1) w przypadku zmian w przedmiocie realizowanego zadania dotacji celowej dokonywanie każdorazowo odpowiednich zmian w umowie dotacji, tak aby przedmiot umowy był adekwatny do realizowanego celu i miernika zadania oraz mógł być właściwie rozliczony;
- 2) zapewnienie, aby zakupy o charakterze operacyjnym lub inwestycyjnym były przeprowadzane wyprzedzająco, tj. przed rozpoczęciem lub na początkowym etapie realizacji zadania dotacji;
- 3) zapewnienie należytego zabezpieczenia interesów Instytutu w umowach cywilnoprawnych poprzez zawieranie w nich postanowień dot. kary umownej, jej wysokości i sposobu naliczenia oraz dochodzenia ew. roszczeń wynikających z nienależytego lub nieterminowego wykonania przedmiotu umowy;
- 4) wprowadzenie odpowiednich unormowań wewnętrznych w zakresie należytego zabezpieczenia interesu Instytutu w umowach cywilnoprawnych, w związku stwierdzeniem wadliwości i nieadekwatności wewnętrznej zarządzenia nr D.021.30.2022 w tym zakresie;
- 5) staranne przygotowywanie treści umów cywilnoprawnych, tak aby ich postanowienia były zgodne ze stanem rzeczywistym;
- 6) zachowywanie staranności w realizacji obowiązków informacyjnych zgodnie z wytycznymi zawartymi w rozporządzeniu oraz przestrzeganiu określonych w przepisach terminów;
- 7) zamieszczenie informacji o dotacji na profilach w mediach społecznościowych, zgodnie z wytycznymi zawartymi w rozporządzeniu;
- 8) zamontowanie tablicy informacyjnej o treści określonej w przepisach.

Proszę Pana Dyrektora o przedstawienie, w terminie miesiąca od otrzymania *Wystąpienia pokontrolnego*, informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub o przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Ponadto informuję, że od *Wystąpienia pokontrolnego* nie przysługują środki odwoławcze.

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Marek Cieśliński

Dyrektor Generalny

/podpisano elektronicznie/

⁴³ § 6 ust. 2 rozporządzenia

⁴⁴ § 6 ust. 2 rozporządzenia.